Begiratu zure ingurura. Agian ez dirudi hala denik, baina mendi-paisaia honek mendeetako artzaintza-bizimoduaren aztarnak gordetzen ditu.

Ibilbidean zehar ikusiko duzu nola gizakiek, aziendak eta naturak elkarrekin moldatu dituzten Urbasa eta Andiko mendilerroak.

Mira a tu alrededor. Quizá no lo parezca, pero este paisaje de montaña guarda las huellas de siglos de vida pastoril.

A lo largo del recorrido descubrirás cómo personas, ganado y naturaleza han modelado juntos las sierras de Urbasa y de Andía.

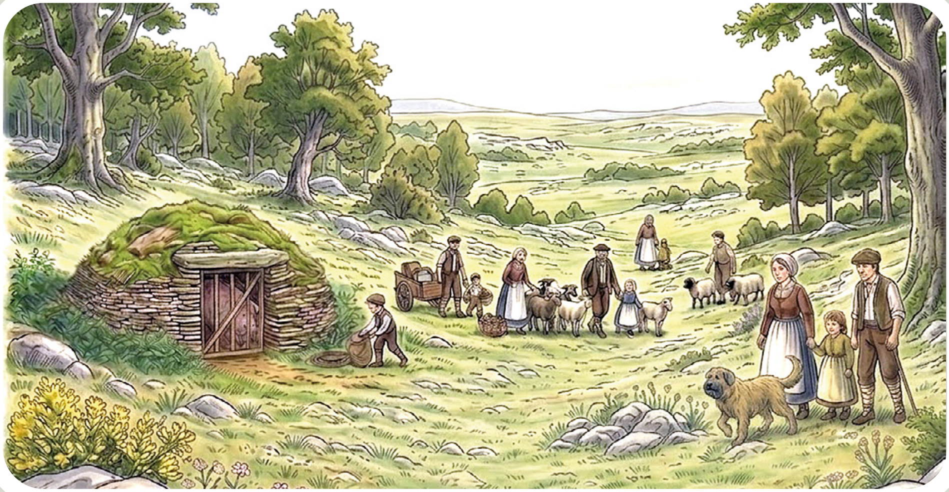

Irudikatu leku hau udaberriaren hasieran. Artaldeak eta artzain-familiak goi-larreetara itzultzen ziren.

Hilabete luzez, mendilerro hauek haien bizileku ziren. Eguneroko bizimodua eguraldiak, urak eta larreek baldintzatzen zuten.

Imagina este lugar al comienzo de la primavera. Rebaños y familias pastoriles regresaban en busca de los pastos de altura.

Durante meses, estas sierras se convertían en su hogar. Cada jornada dependía del tiempo, del agua y de los pastos.

SB.06-14

Txabola kupuladuna babesleku hutsa baino askoz gehiago zen. Zementurik gabe altxatutako harrizko horma hauen artean, janaria prestatzen zuten, lo egiten zuten eta gazta egiten zuten.

Neurriak, formak eta eraikitzeko erabilitako materialek artzain-familien eguneroko bizimoduaren berri ematen digute.

La chabola cupular era mucho más que un refugio. Entre estos muros de piedra, levantados sin cemento, se cocinaba, se dormía y se elaboraba queso.

Su tamaño, su forma y sus materiales nos hablan de la vida cotidiana de las familias pastoriles.

Egunsentiarekin batera, mendilerroa esnatu egiten da. Orain pentsatu nola hasten zen eguna: ardiak jetzi eta artaldea larre hauetan zehar eraman, artzain-txakurrek lagunduta.

Egunerokoak esperientzia, lurraldearen ezagutza eta mendilerroarekiko lotura sakona behar zituen.

Cuando amanece, la sierra despierta. Ahora piensa en cómo comenzaba el día: ordeñar las ovejas y guiar el rebaño por estos pastos con la ayuda de los perros pastores.

Cada jornada exigía experiencia, conocimiento del territorio y un vínculo profundo con la sierra.

parque natural URBASA ANDÍA parke naturala

Urbasa eta Andia taxutu zituen bizitza

La vida que modeló Urbasa y Andía

Gelditu une batez eta imajina ezazu leku hau biziz gainezka. Udaberritik udazkenera, hemen elkarrekin bizi ziren familiak eta azienda.

Gizonak, emakumeak, neskatoak eta mutikoak artaldeaz arduratzen ziren, eta lanak, ezagutzak eta ospakizunak partekatzen zituzten. Larreak, basoak eta iturburuak elkarrekin adostutako akordioen bidez kudeatzen ziren, haiek agortu gabe baliatzeko.

Mendeetan zehar, bizi-modu horrek mendilerro hauetan bertako baliabideekin orekan bizitzea ahalbidetu zuen, eta gaur egungo paisaian bere arrastoa utzi du.

Zer arrasto antzeman ditzakezu gaur egun paisaia honetan bizikidetza horretatik?

Detente un momento e imagina este lugar lleno de vida. Entre primavera y otoño aquí convivían familias y ganado.

Hombres, mujeres, niñas y niños cuidaban del rebaño y compartían tareas, conocimientos y celebraciones. Pastos, bosques y manantiales se gestionaban mediante acuerdos colectivos para aprovecharlos sin agotarlos.

Durante siglos, esta forma de vida hizo posible habitar estas sierras en equilibrio con sus recursos, dejando su huella en el paisaje actual.

¿Qué rastros de esa convivencia puedes reconocer hoy en este paisaje?

SL-NA-294

RENA RED DE ESPACIOS NATURALES DE NAVARRA — NNS NAFARROAKO NATURGUNEEN SAREA

NATURA 2000

Gobierno de Navarra — Nafarroako Gobernua

www.parquenaturalurbasaandia.es

CT-0204

Ardi latxa mendilerro hauetako bizimodu tradizionalaren parte da.

Egunero, esneaz gazta egiten zuten ezagutza tradizionalak baliatuta. Gazta hori hilabetetan kontserbatu eta familiak elikatzeko moduko elikagai elikagarria zen.

La oveja latxa forma parte de la vida tradicional de estas sierras.

Cada día su leche se transformaba en queso mediante saberes tradicionales, un alimento nutritivo que podía conservarse y alimentar a las familias durante meses.

Begiratu paisaiari beste begi batzuez. Larreek, basoek eta argiguneek pertsonen, aziendaren eta naturaren arteko bizikidetzaren historia kontatzen dute.

Akordioek eta partekatutako ezagutzek beren arrastoa utzi dute biodibertsitatean eta mendilerro hauek bizitzeko moduan.

Mira el paisaje con otros ojos. Pastos, bosques y claros cuentan una historia de convivencia entre personas, ganado y naturaleza.

Acuerdos y saberes compartidos han dejado su huella en la biodiversidad y en la forma de habitar estas sierras.

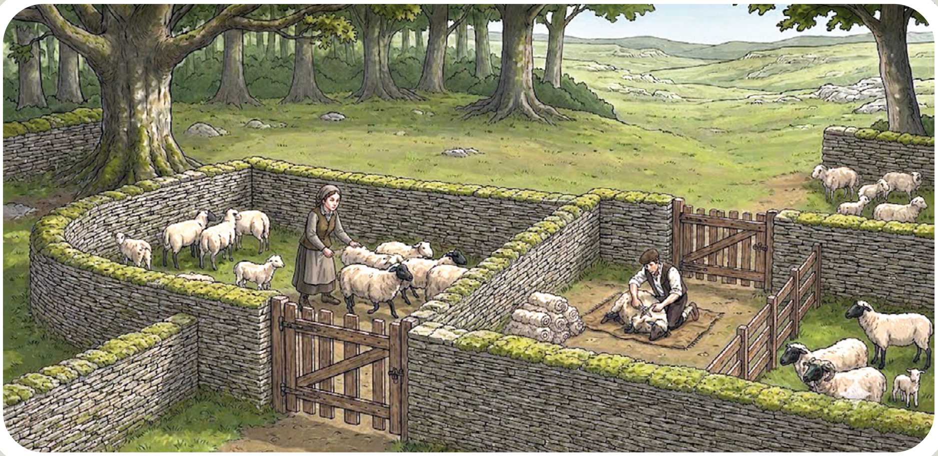

Erreparatu al diezu bidean topatu dituzun harrizko eraikuntzei? Txabolak, eskortak eta hormak historia bereko parte dira.

Bakoitzak behar bati erantzuten dio eta mendilerro hauetara egokitutako bizimodu baten adierazgarri da.

¿Te has fijado en las construcciones de piedra que has encontrado a tu paso? Chabolas, rediles y muros forman parte de una misma historia.

Cada una responde a una necesidad y refleja una forma de vida adaptada a estas sierras.

Gaur artaldeak ikusten badituzu, oraindik bizirik dirauen tradizio baten lekuko zara.

Artzaintzak goi-larreak mantentzen ditu, lurraldeari lotutako bizimodu bat sostengatzen du eta kalitatezko elikagaiak ekoizten ditu eta, aldi berean, zeharkatzen ari zaren paisaia taxutzen jarraitzen du.

Si hoy ves rebaños, estás ante una tradición que sigue viva.

El pastoreo mantiene los pastos de altura, sostiene una forma de vivir ligada al territorio y produce alimentos de calidad, al tiempo que sigue modelando el paisaje que estás recorriendo.

SB.06-20